

**1. (10 μονάδες)** Υποθέτοντας ότι  $P \neq NP$ , να αποδείξετε αν ισχύει ή όχι η εξής πρόταση: Αν κάθε στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $P_1$  είναι και στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $P_2$ , και αν το  $P_2$  είναι  $NP$ -δυσχερές ( $NP$ -hard) τότε και το  $P_1$  είναι  $NP$ -δυσχερές.

**2. (35 μονάδες) (Α) (20)** Δείξτε ότι το ακόλουθο πρόβλημα είναι  $NP$ -πλήρες:

$PATH \geq k$ : Δοθέντος κατευθυντικού γραφήματος  $G$ , δύο κόμβων  $s, t$  του  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλή διαδρομή (που σέβεται τις κατευθύνσεις των ακμών) από  $s$  σε  $t$  μήκους τουλάχιστον  $k$ .

Υπενθυμίζεται ότι μία απλή διαδρομή είναι μία διαδρομή που δεν περιέχει επαναλήψεις κόμβων.

**(Β) (6)** Κατατάξτε (με συνοπτική επιχειρηματολογία) το παρακάτω πρόβλημα στη μικρότερη δυνατή κλάση χρονικής πολυπλοκότητας:

$PATH \leq k$ : Δοθέντος γραφήματος  $G$ , δύο κόμβων  $s, t$  του  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλή διαδρομή από  $s$  σε  $t$  μήκους το πολύ  $k$ ;

**(Γ) (9)** Χαρακτηρίστε ως αληθείς ή ψευδείς τις παρακάτω δηλώσεις και δώστε σύντομη αιτιολόγηση. Για τις απαντήσεις σας θεωρήστε ότι  $P \neq NP$ .

(1) Το πρόβλημα  $PATH \leq k$  ανήκει στην κλάση  $NP$ .

(2) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος  $PATH \leq k$  στο  $3SAT$ .

(3) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος  $HAMILTON$  ΔΙΑΔΡΟΜΗ στο πρόβλημα  $PATH \leq k$ .

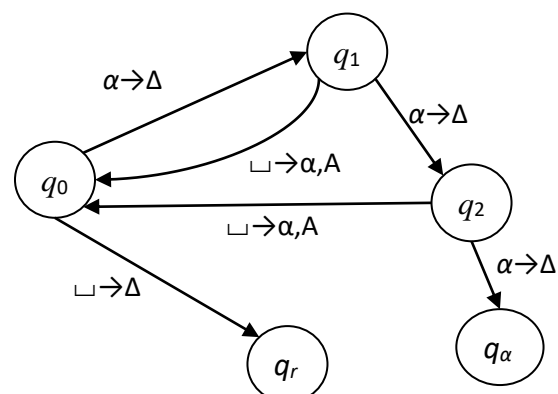
**3. (25 μονάδες)** Έστω η γλώσσα  $L = \{ \langle M \rangle \mid \eta L(M) \text{ περιέχει τη λέξη "ΚΑΛΟ"} \}$ . Να αποδείξετε ότι η  $L$  είναι μη-διαγνώσιμη. Με  $L(M)$  συμβολίζουμε τη γλώσσα της  $TM$   $M$ .

**4. (20 μονάδες)** Να αναφέρετε για κάθε μία πρόταση αν είναι Αληθής ή Ψευδής χωρίς αιτιολόγηση.

Σε αυτό το θέμα εφαρμόζεται αρνητική βαθμολόγηση. Κάθε σωστή απάντηση δίνει +0.2 και κάθε λάθος -0.2. Η αρνητική βαθμολόγηση δεν μεταφέρεται εκτός της συγκεκριμένης άσκησης.

- Δοθέντος ενός  $H/Y$  με 10TB συνολική μνήμη και ενός προγράμματος για αυτόν τον  $H/Y$ , δεν μπορούμε να διαγνώσουμε αν το πρόγραμμα τερματίζει.
- Αν  $A \leq_m B$  και η  $A$  είναι αναγνωρίσιμη τότε και η  $B$  είναι αναγνωρίσιμη
- Το αλφάβητο ταινίας  $\Gamma$  μίας  $TM$  δεν μπορεί να συμπίπτει με το αλφάβητο εισόδου  $\Sigma$ .
- Αν  $SAT \in P$  τότε και  $co-SAT \in P$ .
- Μία γλώσσα είναι αναγνωρίσιμη αν είναι διαγνώσιμη και συμπληρωματικά διαγνώσιμη.
- Η αιτιοκρατική  $TM$  είναι ισοδύναμη με την ανταιτιοκρατική  $TM$  όσον αφορά το σύνολο των γλωσσών που μπορούν να αναγνωρίσουν.
- Μία απεικονιστική αναγωγή εκθετικού χρόνου δεν μπορεί να διαχωρίσει τις κλάσεις  $P$  και  $NP$ .
- Υπάρχει απεικονιστική αναγωγή από τη γλώσσα  $ΑΠΟΔΟΧΗ$  στη γλώσσα  $ΚΕΝΟΤΗΤΑ$ .
- Ισχύει ότι  $DTIME(n^2) \subseteq NTIME(n^3)$
- Αν ένα πρόβλημα  $A$  ανάγεται απεικονιστικά σε πολυωνυμικό χρόνο στο πρόβλημα  $B$  τότε και το  $B$  μπορεί να αναχθεί απεικονιστικά σε πολυωνυμικό χρόνο στο  $A$ .

**5. (20 μονάδες)** Έστω η αιτιοκρατική  $TM$   $M$  όπου  $\Sigma = \{a\}$  και  $\Gamma = \{a, \sqcup\}$  με τη διπλανή συνάρτηση μετάβασης. Έστω ότι η αρχική κατάσταση είναι η  $q_0$ , η κατάσταση απόρριψης είναι η  $q_r$  και η κατάσταση αποδοχής είναι η  $q_a$ . Είναι η  $M$  διαγνώστης; Ποια είναι η γλώσσα που αναγνωρίζει η  $M$ ;



**Καλή Επιτυχία!!!**

## Ενδεικτικές Λύσεις Ομάδα Α:

1. Η φράση «Το πρόβλημα απόφασης  $P_2$  είναι NP-δυσχερές» σημαίνει ότι υπάρχουν κάποια στιγμιότυπα του  $P_2$  που είναι υπολογιστικά δύσκολα αλλά δεν είναι απαραίτητα όλα τα στιγμιότυπα δύσκολα. Επομένως, μπορεί όλα τα στιγμιότυπα του προβλήματος απόφασης  $P_1$  να είναι εύκολα δηλαδή το  $P_1$  να είναι υπολογιστικά εύκολο πρόβλημα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το SAT που είναι υπολογιστικά δύσκολο και το 2SAT που είναι υπολογιστικά εύκολο. Επομένως η πρόταση δεν ισχύει.

2. (A) Δοθέντος μονοπατιού  $p$  από  $s$  σε  $t$  στο  $G$ , ελέγχεται σε πολυωνυμικό χρόνο αν το μονοπάτι είναι απλό και μήκους τουλάχιστον  $k$  και συνεπώς  $PATH_{\geq k} \in NP$ .

Για την πληρότητα, η αναγωγή  $f(\langle G, s, t \rangle) = \langle G, s, t, |G|-1 \rangle$  (όπου  $|G|$  είναι το πλήθος των κόμβων του  $G$ ) από το HAMILTON PATH επαρκεί. Πράγματι, αν  $\langle G, s, t \rangle \in \text{HAMILTON PATH}$ , τότε το μονοπάτι Hamilton από  $s$  σε  $t$  είναι απλό και μήκους «τουλάχιστον»  $|G|-1 = k$ . Αντίστροφα, αν υπάρχει στο  $G$  απλό μονοπάτι από  $s$  σε  $t$  μήκους τουλάχιστον  $k = |G|-1$ , τότε υποχρεωτικά είναι μονοπάτι Hamilton.

(Το HAMILTON PATH είναι ο περιορισμός του δοθέντος προβλήματος  $PATH_{\geq k}$  για  $k = |G|-1$ ).

(B) Το πρόβλημα ανήκει στην κλάση P. Πράγματι, είναι γνωστό ότι το πρόβλημα εύρεσης συντομότερης διαδρομής μπορεί να λυθεί σε πολυωνυμικό χρόνο. Βρίσκουμε λοιπόν το συντομότερο μονοπάτι μεταξύ  $s$  και  $t$  και αν είναι  $\leq k$  τότε αποδεχόμαστε, αλλιώς απορρίπτουμε.

Ο αλγόριθμος τρέχει προφανώς σε πολυωνυμικό χρόνο ως προς  $|G|$  και συνεπώς το πρόβλημα ανήκει στην κλάση P.

(Γ)

(1) Αληθές, διότι  $PATH_{\leq k} \in P \subseteq NP$ .

(2) Αληθές, διότι το 3SAT είναι NP-πλήρες.

(3) Ψευδές, διότι τότε θα ίσχυε  $P = NP$ .

3. Θα ανάγουμε το πρόβλημα της αποδοχής στο πρόβλημα που εκφράζεται από τη γλώσσα  $L$ . Έστω  $M_A$  ο διαγνώστης για την  $L$  αφού θεωρούμε ότι είναι διαγνώσιμη. Για είσοδο  $\langle M, w \rangle$  κατασκευάζουμε μία νέα μηχανή  $M'$ :

Η  $M'$  σε είσοδο  $\langle x \rangle$ :

1. Σβήνουμε την είσοδο  $x$  και αναγράφουμε την λέξη-σταθερά  $w$ .
2. Εξομοιώνουμε την  $M$  στο  $w$

Αν η  $M$  αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το  $\Sigma^*$  και άρα ανήκει σε αυτή και η λέξη «ΚΑΛΟ». Αν η  $M$  δεν αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το κενό σύνολο και άρα δεν ανήκει σε αυτή και η λέξη «ΚΑΛΟ». Αν εφαρμόσουμε την  $M_A$  στην  $M'$  τότε αυτή θα αποδέχεται ή θα απορρίπτει ακριβώς όταν η  $M$  αποδέχεται ή απορρίπτει το  $w$ . Όμως το πρόβλημα της αποδοχής είναι μη διαγνώσιμο, επομένως έχουμε άτοπο και άρα ο διαγνώστης  $M_A$  δεν μπορεί να υπάρχει. Άρα η γλώσσα  $L$  δεν είναι διαγνώσιμη.

4. Λάθος, Λάθος, Σωστό, Σωστό, Διφορούμενη (δίνεται υπέρ των φοιτητών), Σωστό, Σωστό, Λάθος, Σωστό, Λάθος

5. Η TM  $M$  δεν είναι διαγνώστης. Αυτό γιατί σε είσοδο  $a$  και  $aa$  εγκλωβίζεται. Επίσης, με είσοδο την κενή λέξη απορρίπτει. Όταν η είσοδος έχει τουλάχιστον 3  $a$  τότε σε αυτή την περίπτωση αποδέχεται. Άρα η γλώσσα της  $M$  είναι:  $L(M) = aaa(a)^*$ .

**1. (25 μονάδες)** Έστω η γλώσσα  $K = \{ \langle M \rangle \mid \eta L(M) \text{ περιέχει τη λέξη "ΚΑΚΟ"} \}$ . Να αποδείξετε ότι η  $A$  είναι μη-διαγνώσιμη. Με  $L(M)$  συμβολίζουμε τη γλώσσα της ΤΜ  $M$ .

**2. (20 μονάδες)** Να αναφέρετε για κάθε μία πρόταση αν είναι Αληθής ή Ψευδής χωρίς αιτιολόγηση. Σε αυτό το θέμα εφαρμόζεται αρνητική βαθμολόγηση. Κάθε σωστή απάντηση δίνει +0.2 και κάθε λάθος -0.2. Η αρνητική βαθμολόγηση δεν μεταφέρεται εκτός της συγκεκριμένης άσκησης.

- Έστω  $N$  μία ανταιοκρατική ΤΜ που τρέχει σε χρόνο  $t(n)$  και διαγιγνώσκει την γλώσσα  $L$ . Τότε: Υπάρχει μία αιτιοκρατική ΤΜ,  $D$ , που σε  $O(t^2(n))$  βήματα διαγιγνώσκει την  $L$ .
- Μία γλώσσα είναι αναγνωρίσιμη αν είναι διαγνώσιμη και συμπληρωματικά διαγνώσιμη.
- Η αιτιοκρατική ΤΜ είναι ισοδύναμη με την ανταιοκρατική ΤΜ όσον αφορά το σύνολο των γλωσσών που μπορούν να διαγνώσουν.
- Το θεώρημα των Cook-Levin αναφέρει ότι οποιοσδήποτε αλγόριθμος μπορεί να αναπαρασταθεί από μία ΤΜ.
- Ένας πραγματικός αριθμός που είναι υπολογίσιμος είναι και περιγράψιμος.
- Ισχύει ότι  $DTIME(n^3) \subseteq NTIME(n^4)$
- Αν μία ανταιοκρατική ΤΜ  $N$  διαγιγνώσκει τη γλώσσα  $L$  τότε το συμπλήρωμα της γλώσσας  $L$  διαγιγνώσκεται από την ίδια μηχανή  $N$  συμπληρώνοντας τις εξόδους της.
- Αν ένα NP-δυσχερές πρόβλημα ανήκει στο P τότε  $P=NP$ .
- Υπάρχει απεικονιστική αναγωγή από τη γλώσσα ΑΠΟΔΟΧΗ στη γλώσσα ΚΕΝΟΤΗΤΑ.
- Αν  $A \leq_m B$  και η  $A$  είναι διαγνώσιμη τότε και η  $B$  είναι διαγνώσιμη.

**3. (35 μονάδες)**

**(Α) (20)** Δείξτε ότι το ακόλουθο πρόβλημα είναι NP-πλήρες:

**$PATH \geq k$ :** Δοθέντος κατευθυντικού γραφήματος  $G$ , δύο κόμβων  $s, t$  του  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλή διαδρομή (που σέβεται τις κατευθύνσεις των ακμών) από  $s$  σε  $t$  μήκους αυστηρά μεγαλύτερο του  $k$ .

Υπενθυμίζεται ότι μία απλή διαδρομή είναι μία διαδρομή που δεν περιέχει επαναλήψεις κόμβων.

**(Β) (6)** Κατατάξτε (με συνοπτική επιχειρηματολογία) το παρακάτω πρόβλημα στη μικρότερη δυνατή κλάση χρονικής πολυπλοκότητας:

**$PATH \leq k$ :** Δοθέντος γραφήματος  $G$ , δύο κόμβων  $s, t$  του  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλή διαδρομή από  $s$  σε  $t$  μήκους αυστηρά μικρότερου του  $k$ ;

**(Γ) (9)** Χαρακτηρίστε ως αληθείς ή ψευδείς τις παρακάτω δηλώσεις και δώστε σύντομη αιτιολόγηση. Για τις απαντήσεις σας θεωρήστε ότι  $P \neq NP$ .

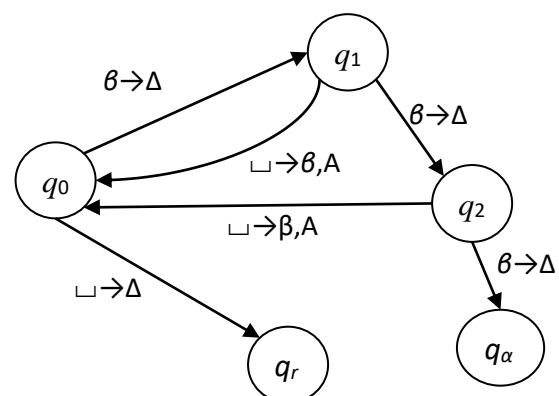
(1) Το πρόβλημα  $PATH < k$  ανήκει στην κλάση coNP.

(2) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος  $PATH < k$  στο ΚΛΙΚΑ.

(3) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος HAMILTON ΔΙΑΔΡΟΜΗ στο πρόβλημα  $PATH < k$ .

**4. (10 μονάδες)** Υποθέτοντας ότι  $P \neq NP$ , να αποδείξετε αν ισχύει ή όχι η εξής πρόταση: Αν κάθε στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $\Pi_1$  είναι και στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $\Pi_2$ , και αν το  $\Pi_2$  είναι NP-δυσχερές (NP-hard) τότε και το  $\Pi_1$  είναι NP-δυσχερές.

**5. (20 μονάδες)** Έστω η αιτιοκρατική ΤΜ  $M$  όπου  $\Sigma = \{\beta\}$  και  $\Gamma = \{\beta, \sqcup\}$  με τη διπλανή συνάρτηση μετάβασης. Έστω ότι η αρχική κατάσταση είναι η  $q_0$ , η κατάσταση απόρριψης είναι η  $q_r$  και η κατάσταση αποδοχής είναι η  $q_\alpha$ . Είναι η  $M$  διαγνώστης; Ποια είναι η γλώσσα που αναγνωρίζει η  $M$ ;



**Καλή Επιτυχία!!!**

## Ενδεικτικές Λύσεις Ομάδα Β:

1. Θα ανάγουμε το πρόβλημα της αποδοχής στο πρόβλημα που εκφράζεται από τη γλώσσα  $K$ . Έστω  $M_K$  ο διαγνώστης για την  $K$  αφού θεωρούμε ότι είναι διαγνώσιμη. Για είσοδο  $\langle M, w \rangle$  κατασκευάζουμε μία νέα μηχανή  $M'$ :

Η  $M'$  σε είσοδο  $\langle x \rangle$ :

1. Σβήνουμε την είσοδο  $x$  και αναγράφουμε την λέξη-σταθερά  $w$ .
2. Εξομοιώνουμε την  $M$  στο  $w$

Αν η  $M$  αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το  $\Sigma^*$  και άρα ανήκει σε αυτή και η λέξη "ΚΑΚΟ". Αν η  $M$  δεν αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το κενό σύνολο και άρα δεν ανήκει σε αυτή και η λέξη "ΚΑΚΟ". Αν εφαρμόσουμε την  $M_K$  στην  $M'$  τότε αυτή θα αποδέχεται ή θα απορρίπτει ακριβώς όταν η  $M$  αποδέχεται ή απορρίπτει το  $w$ . Όμως το πρόβλημα της αποδοχής είναι μη διαγνώσιμο, επομένως έχουμε άτοπο και άρα ο διαγνώστης  $M_K$  δεν μπορεί να υπάρχει. Άρα η γλώσσα  $K$  δεν είναι διαγνώσιμη.

2. Λάθος, Διφορούμενη (δόθηκε υπέρ των φοιτητών), Σωστό, Λάθος, Σωστό, Σωστό, Λάθος, Σωστό, Λάθος, Λάθος

3. (A) Δοθέντος μονοπατιού  $p$  από  $s$  σε  $t$  στο  $G$ , ελέγχεται σε πολυωνυμικό χρόνο αν το μονοπάτι είναι απλό και μήκους αυστηρά μεγαλύτερου του  $k$  και συνεπώς  $\text{PATH} > k \in \text{NP}$ .

Για την πληρότητα, η αναγωγή  $f(\langle G, s, t \rangle) = \langle G, s, t, |G|-2 \rangle$  (όπου  $|G|$  είναι το πλήθος των κόμβων του  $G$ ) από το HAMILTON PATH επαρκεί. Πράγματι, αν  $\langle G, s, t \rangle \in \text{HAMILTON PATH}$ , τότε το μονοπάτι Hamilton από  $s$  σε  $t$  είναι απλό και μήκους αυστηρά μεγαλύτερο από  $|G|-2 = k$ . Αντίστροφα, αν υπάρχει στο  $G$  απλό μονοπάτι από  $s$  σε  $t$  μήκους αυστηρά μεγαλύτερο από  $k = |G|-2$ , τότε υποχρεωτικά είναι μονοπάτι Hamilton. (Το HAMILTON PATH είναι ο περιορισμός του δοθέντος προβλήματος PATH  $> k$  για  $k = |G|-2$ ).

(B) Το πρόβλημα ανήκει στην κλάση P. Πράγματι, είναι γνωστό ότι το πρόβλημα εύρεσης συντομότερης διαδρομής μπορεί να λυθεί σε πολυωνυμικό χρόνο. Βρίσκουμε λοιπόν το συντομότερο μονοπάτι μεταξύ  $s$  και  $t$  και αν είναι  $< k$  τότε αποδεχόμαστε, αλλιώς απορρίπτουμε.

Ο αλγόριθμος τρέχει προφανώς σε πολυωνυμικό χρόνο ως προς  $|G|$  και συνεπώς το πρόβλημα ανήκει στην κλάση P.

(Γ)

(1) Αληθές, διότι  $\text{PATH} < k \in \text{P} \subseteq \text{coNP}$ .

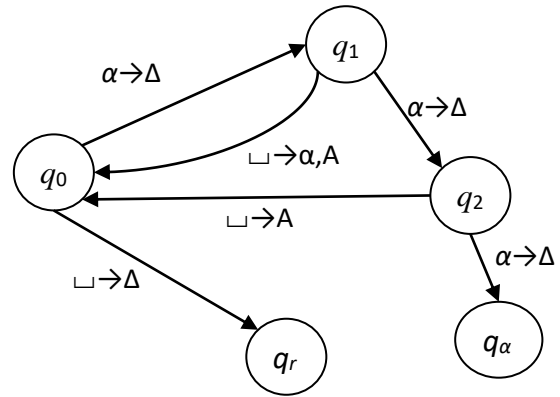
(2) Αληθές, διότι το ΚΛΙΚΑ είναι NP-πλήρες και  $\text{P} \subseteq \text{NP}$ .

(3) Ψευδές, διότι τότε θα ίσχυε  $\text{P} = \text{NP}$ .

4. Η φράση «Το πρόβλημα απόφασης  $\Pi_2$  είναι NP-δυσχερές» σημαίνει ότι υπάρχουν κάποια στιγμιότυπα του  $\Pi_2$  που είναι υπολογιστικά δύσκολα αλλά δεν είναι απαραίτητα όλα τα στιγμιότυπα δύσκολα. Επομένως, μπορεί όλα τα στιγμιότυπα του προβλήματος απόφασης  $\Pi_1$  να είναι εύκολα δηλαδή το  $\Pi_1$  να είναι υπολογιστικά εύκολο πρόβλημα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το SAT που είναι υπολογιστικά δύσκολο και το 2SAT που είναι υπολογιστικά εύκολο. Επομένως η πρόταση δεν ισχύει.

5. Η TM  $M$  δεν είναι διαγνώστης. Αυτό γιατί σε είσοδο  $\beta$  και  $\beta\beta$  εγκλωβίζεται. Επίσης, με είσοδο την κενή λέξη απορρίπτει. Όταν η είσοδος έχει τουλάχιστον 3  $\beta$  τότε σε αυτή την περίπτωση αποδέχεται. Άρα η γλώσσα της  $M$  είναι:  $L(M) = \beta\beta\beta(\beta)^*$ .

1. (20 μονάδες) Έστω η αιτιοκρατική ΤΜ  $M$  όπου  $\Sigma = \{\alpha\}$  και  $\Gamma = \{\alpha, \sqcup\}$  με τη διπλανή συνάρτηση μετάβασης. Έστω ότι η αρχική κατάσταση είναι η  $q_0$ , η κατάσταση απόρριψης είναι η  $q_r$  και η κατάσταση αποδοχής είναι η  $q_\alpha$ . Είναι η  $M$  διαγνώστη; Ποια είναι η γλώσσα που αναγνωρίζει η  $M$ ;



2. (10 μονάδες) Υποθέτοντας ότι  $P \neq NP$ , να

αποδείξετε αν ισχύει ή όχι η εξής πρόταση: Αν κάθε στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $P_1$  είναι και στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $P_2$ , και αν το  $P_2$  είναι  $NP$ -πλήρες τότε και το  $P_1$  είναι  $NP$ -πλήρες.

3. (25 μονάδες) Έστω η γλώσσα  $L = \{\langle M \rangle \mid \eta L(M) \text{ περιέχει τη λέξη "ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ"}\}$ . Να αποδείξετε ότι η  $L$  είναι μη-διαγνώσιμη. Με  $L(M)$  συμβολίζουμε τη γλώσσα της ΤΜ  $M$ .

4. (20 μονάδες) Να αναφέρετε για κάθε μία πρόταση αν είναι Αληθής ή Ψευδής χωρίς αιτιολόγηση. Σε αυτό το θέμα εφαρμόζεται αρνητική βαθμολόγηση. Κάθε σωστή απάντηση δίνει +0.2 και κάθε λάθος -0.2. Η αρνητική βαθμολόγηση δεν μεταφέρεται εκτός της συγκεκριμένης άσκησης.

- i. Δοθέντος ενός Η/Υ με 100TB συνολική μνήμη και ενός προγράμματος για αυτόν τον Η/Υ, δεν μπορούμε να διαγνώσουμε αν το πρόγραμμα τερματίζει.
- ii. Το αλφάβητο ταινίας  $\Gamma$  μίας πολυταινιακής ΤΜ δεν μπορεί να συμπίπτει με το αλφάβητο εισόδου  $\Sigma$ .
- iii. Αν  $NPC = coNPC$  τότε  $NP = coNP$ . ( $NPC$  είναι η κλάση των  $NP$ -πλήρων γλωσσών)
- iv. Μία καθολική ΤΜ μπορεί να εξομοιώσει οποιαδήποτε άλλη ΤΜ
- v. Όλοι οι πραγματικοί αριθμοί είναι υπολογίσιμοι.
- vi. Μία απεικονιστική αναγωγή εκθετικού χρόνου δεν μπορεί να διαχωρίσει τις κλάσεις  $P$  και  $NP$ .
- vii. Υπάρχει απεικονιστική αναγωγή από τη γλώσσα ΑΠΟΔΟΧΗ στη γλώσσα ΚΕΝΟΤΗΤΑ.
- viii. Αν μία ανταιτιοκρατική ΤΜ  $N$  διαγιγνώσκει τη γλώσσα  $L$  τότε το συμπλήρωμα της γλώσσας  $L$  διαγιγνώσκεται από την ίδια μηχανή  $N$  συμπληρώνοντας τις εξόδους της.
- ix. Αν ένα πρόβλημα  $B$  ανάγεται απεικονιστικά σε πολυωνυμικό χρόνο στο πρόβλημα  $A$  τότε και το  $A$  μπορεί να αναχθεί απεικονιστικά σε πολυωνυμικό χρόνο στο  $B$ .
- x. Αν ένα  $NP$ -δυσχερές πρόβλημα ανήκει στο  $co-P$  τότε  $P=NP$ .

5. (35 μονάδες) (Α) (20) Δείξτε ότι το ακόλουθο πρόβλημα είναι  $NP$ -πλήρες:  
CYCLE  $\geq k$ : Δοθέντος κατευθυντικού γραφήματος  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλός κύκλος (που σέβεται τις κατευθύνσεις των ακμών) μήκους τουλάχιστον  $k$ .

Υπενθυμίζεται ότι ένας απλός κύκλος είναι ένας κύκλος που δεν περιέχει επαναλήψεις κόμβων.  
 (Β) (6) Κατατάξτε (με συνοπτική επιχειρηματολογία) το παρακάτω πρόβλημα στη μικρότερη δυνατή κλάση χρονικής πολυπλοκότητας:

PATH  $\leq k$ : Δοθέντος γραφήματος  $G$ , δύο κόμβων  $s, t$  του  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλή διαδρομή από  $s$  σε  $t$  μήκους το πολύ  $k$ ;

(Γ) (9) Χαρακτηρίστε ως αληθείς ή ψευδείς τις παρακάτω δηλώσεις και δώστε σύντομη αιτιολόγηση. Για τις απαντήσεις σας θεωρήστε ότι  $P \neq NP$ .

- (1) Το πρόβλημα  $PATH \leq k$  ανήκει στην κλάση  $NP$ .
- (2) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος  $PATH \leq k$  στο  $SAT$ .
- (3) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος  $HAMILTON \text{ ΚΥΚΛΟΣ}$  στο πρόβλημα  $PATH \leq k$ .

Καλή Επιτυχία!!!

## Ενδεικτικές Λύσεις Ομάδα Γ:

1. Η TM  $M$  δεν είναι διαγνώστης. Αυτό γιατί σε είσοδο  $a$  και  $aa$  εγκλωβίζεται. Επίσης, με είσοδο την κενή λέξη απορρίπτεται. Όταν η είσοδος έχει τουλάχιστον 3  $a$  τότε σε αυτή την περίπτωση αποδέχεται. Άρα η γλώσσα της  $M$  είναι:  $L(M) = aaa(a)^*$ .

2. Η φράση «Το πρόβλημα απόφασης  $P_2$  είναι NP-πλήρες» σημαίνει ότι υπάρχουν κάποια στιγμιότυπα του  $P_2$  που είναι υπολογιστικά δύσκολα αλλά δεν είναι απαραίτητα όλα τα στιγμιότυπα δύσκολα. Επομένως, μπορεί όλα τα στιγμιότυπα του προβλήματος απόφασης  $P_1$  να είναι εύκολα δηλαδή το  $P_1$  να είναι υπολογιστικά εύκολο πρόβλημα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το SAT που είναι υπολογιστικά δύσκολο και NP-πλήρες και το 2SAT που είναι υπολογιστικά εύκολο και ανήκει στο P. Επομένως η πρόταση δεν ισχύει.

3. Θα ανάγουμε το πρόβλημα της αποδοχής στο πρόβλημα που εκφράζεται από τη γλώσσα  $L$ . Έστω  $M_1$  ο διαγνώστης για την  $L$  αφού θεωρούμε ότι είναι διαγνώσιμη. Για είσοδο  $\langle M, w \rangle$  κατασκευάζουμε μία νέα μηχανή  $M'$ :

Η  $M'$  σε είσοδο  $\langle x \rangle$ :

1. Σβήνουμε την είσοδο  $x$  και αναγράφουμε την λέξη-σταθερά  $w$ .
2. Εξομοιώνουμε την  $M$  στο  $w$

Αν η  $M$  αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το  $\Sigma^*$  και άρα ανήκει σε αυτή και η λέξη «ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ». Αν η  $M$  δεν αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το κενό σύνολο και άρα δεν ανήκει σε αυτή και η λέξη «ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ». Αν εφαρμόσουμε την  $M_1$  στην  $M'$  τότε αυτή θα αποδέχεται ή θα απορρίπτει ακριβώς όταν η  $M$  αποδέχεται ή απορρίπτει το  $w$ . Όμως το πρόβλημα της αποδοχής είναι μη διαγνώσιμο, επομένως έχουμε άτοπο και άρα ο διαγνώστης  $M_1$  δεν μπορεί να υπάρχει. Άρα η γλώσσα  $L$  δεν είναι διαγνώσιμη.

4. Λάθος, Σωστό, Σωστό, Σωστό, Λάθος, Σωστό, Λάθος, Λάθος, Λάθος, Σωστό

5. (A) Δοθέντος κύκλου στο  $G$ , ελέγχεται σε πολυωνυμικό χρόνο αν ο κύκλος είναι απλός και μήκους τουλάχιστον  $k$  και συνεπώς  $CYCLE_{\geq k} \in NP$ .

Για την πληρότητα, η αναγωγή  $f(\langle G, s, t \rangle) = \langle G, s, t, |G| \rangle$  (όπου  $|G|$  είναι το πλήθος των κόμβων του  $G$ ) από το HAMILTON ΚΥΚΛΟΣ επαρκεί. Πράγματι, αν  $\langle G \rangle \in \text{HAMILTON ΚΥΚΛΟΣ}$ , τότε ο κύκλος Hamilton είναι απλός και μήκους «τουλάχιστον»  $|G| = k$ . Αντίστροφα, αν υπάρχει στο  $G$  απλό κύκλος μήκους τουλάχιστον  $k = |G|$ , τότε υποχρεωτικά είναι κύκλος Hamilton.

(Το HAMILTON ΚΥΚΛΟΣ είναι ο περιορισμός του δοθέντος προβλήματος  $CYCLE_{\geq k}$  για  $k = |G|$ ).

(B) Το πρόβλημα ανήκει στην κλάση P. Πράγματι, είναι γνωστό ότι το πρόβλημα εύρεσης συντομότερης διαδρομής μπορεί να λυθεί σε πολυωνυμικό χρόνο. Βρίσκουμε λοιπόν το συντομότερο μονοπάτι μεταξύ  $s$  και  $t$  και αν είναι  $\leq k$  τότε αποδεχόμαστε, αλλιώς απορρίπτουμε.

Ο αλγόριθμος τρέχει προφανώς σε πολυωνυμικό χρόνο ως προς  $|G|$  και συνεπώς το πρόβλημα ανήκει στην κλάση P.

(Γ)

(1) Αληθές, διότι  $PATH_{\leq k} \in P \subseteq NP$ .

(2) Αληθές, διότι το SAT είναι NP-πλήρες.

(3) Ψευδές, διότι τότε θα ίσχυε  $P = NP$ .

**1. (35 μονάδες) (Α) (20)** Δείξτε ότι το ακόλουθο πρόβλημα είναι  $NP$ -πλήρες:

**CYCLE  $\geq k$ :** Δοθέντος κατευθυντικού γραφήματος  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλός κύκλος (που σέβεται τις κατευθύνσεις των ακμών) μήκους αυστηρά μεγαλύτερου από  $k$ .

Υπενθυμίζεται ότι ένας απλός κύκλος είναι ένας κύκλος που δεν περιέχει επαναλήψεις κόμβων.

**(Β) (6)** Κατατάξτε (με συνοπτική επιχειρηματολογία) το παρακάτω πρόβλημα στη μικρότερη δυνατή κλάση χρονικής πολυπλοκότητας:

**PATH  $< k$ :** Δοθέντος γραφήματος  $G$ , δύο κόμβων  $s, t$  του  $G$  και θετικού ακεραίου  $k$ , υπάρχει απλή διαδρομή από  $s$  σε  $t$  μήκους αυστηρά μικρότερου του  $k$ ;

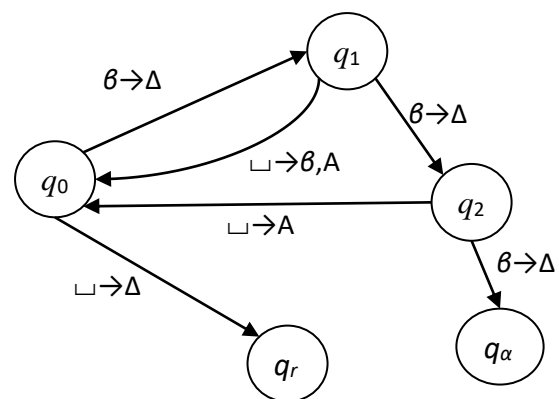
**(Γ) (9)** Χαρακτηρίστε ως αληθείς ή ψευδείς τις παρακάτω δηλώσεις και δώστε σύντομη αιτιολόγηση. Για τις απαντήσεις σας θεωρήστε ότι  $P \neq NP$ .

(1) Το πρόβλημα  $PATH < k$  ανήκει στην κλάση  $coNP$ .

(2) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος  $PATH < k$  στο  $SAT$ .

(3) Υπάρχει αναγωγή του προβλήματος  $HAMILTON$  ΚΥΚΛΟΣ στο πρόβλημα  $PATH < k$ .

**2. (20 μονάδες)** Έστω η αιτιοκρατική  $TM$   $M$  όπου  $\Sigma = \{\beta\}$  και  $\Gamma = \{\beta, \sqcup\}$  με την εξής συνάρτηση μετάβασης: Έστω ότι η αρχική κατάσταση είναι η  $q_0$ , η κατάσταση απόρριψης είναι η  $q_r$  και η κατάσταση αποδοχής είναι η  $q_a$ . Είναι η  $M$  διαγνώσιμη; Ποια είναι η γλώσσα που αναγνωρίζει η  $M$ ;



**3. (25 μονάδες)** Έστω η γλώσσα  $K = \{\langle M \rangle \mid \eta L(M) \text{ περιέχει τη λέξη "ΧΕΙΜΩΝΑΣ"}\}$ . Να αποδείξετε ότι η  $K$  είναι μη-διαγνώσιμη. Με  $L(M)$  συμβολίζουμε τη γλώσσα της  $TM$   $M$ .

**4. (10 μονάδες)** Υποθέτοντας ότι  $P \neq NP$ , να αποδείξετε αν ισχύει ή όχι η εξής πρόταση: Αν κάθε στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $\Pi_1$  είναι και στιγμιότυπο του προβλήματος απόφασης  $\Pi_2$ , και αν το  $\Pi_2$  είναι  $NP$ -πλήρες τότε και το  $\Pi_1$  είναι  $NP$ -πλήρες.

**5. (20 μονάδες)** Να αναφέρετε για κάθε μία πρόταση αν είναι Αληθής ή Ψευδής χωρίς αιτιολόγηση. Σε αυτό το θέμα εφαρμόζεται αρνητική βαθμολόγηση. Κάθε σωστή απάντηση δίνει +0.2 και κάθε λάθος -0.2. Η αρνητική βαθμολόγηση δεν μεταφέρεται εκτός της συγκεκριμένης άσκησης.

- i. Μία  $TM$  με πεπερασμένη μνήμη διαγιγνώσκει τις ίδιες γλώσσες με μία  $TM$  με άπειρη μνήμη.
- ii. Αν  $A \leq_m B$  και η  $A$  είναι διαγνώσιμη τότε και η  $B$  είναι διαγνώσιμη.
- iii. Έστω  $N$  μία πολυταινιακή  $TM$  που τρέχει σε χρόνο  $t(n)$  και διαγιγνώσκει την γλώσσα  $L$ . Τότε, υπάρχει μία αιτιοκρατική μονοταινιακή  $TM$ ,  $D$ , που σε  $O(t^2(n))$  βήματα διαγιγνώσκει την  $L$ .
- iv. Αν  $SAT \in coNP$  τότε και  $coSAT \in NP$ .
- v. Η αιτιοκρατική μονοταινιακή  $TM$  είναι ισοδύναμη με την αιτιοκρατική πολυταινιακή  $TM$  όσον αφορά το σύνολο των γλωσσών που μπορούν να διαγνώσουν.
- vi. Μία καθολική  $TM$  μπορεί να εξομοιώσει οποιαδήποτε άλλη  $TM$ .
- vii. Μία απεικονιστική αναγωγή εκθετικού χρόνου δεν μπορεί να διαχωρίσει τις κλάσεις  $P$  και  $NP$ .
- viii. Υπάρχει απεικονιστική αναγωγή από τη γλώσσα ΑΠΟΔΟΧΗ στη γλώσσα ΚΕΝΟΤΗΤΑ.
- ix. Αν μία αιτιοκρατική  $TM$   $M$  διαγιγνώσκει τη γλώσσα  $L$  τότε το συμπλήρωμα της γλώσσας  $L$  διαγιγνώσκεται από την ίδια μηχανή  $M$  συμπληρώνοντας τις εξόδους της.
- x. Αν ένα  $NP$ -δυσχερές πρόβλημα ανήκει στο  $coP$  τότε  $P=NP$ .

Καλή Επιτυχία!!!

## Ενδεικτικές Λύσεις Ομάδα Δ:

1. (A) Δοθέντος κύκλου στο  $G$ , ελέγχεται σε πολυωνυμικό χρόνο αν ο κύκλος είναι απλός και μήκους αυστηρά μεγαλύτερου του  $k$  και συνεπώς  $CYCLE > k \in NP$ .

Για την πληρότητα, η αναγωγή  $f(\langle G, s, t \rangle) = \langle G, s, t, |G|-1 \rangle$  (όπου  $|G|$  είναι το πλήθος των κόμβων του  $G$ ) από το HAMILTON ΚΥΚΛΟΣ επαρκεί. Πράγματι, αν  $\langle G \rangle \in \text{HAMILTON ΚΥΚΛΟΣ}$ , τότε ο κύκλος Hamilton είναι απλός και μήκους αυστηρά μεγαλύτερου του  $|G|-1 = k$ . Αντίστροφα, αν υπάρχει στο  $G$  απλό κύκλος μήκους αυστηρά μεγαλύτερου του  $k = |G|-1$ , τότε υποχρεωτικά είναι κύκλος Hamilton.

(Το HAMILTON ΚΥΚΛΟΣ είναι ο περιορισμός του δοθέντος προβλήματος  $CYCLE > k$  για  $k = |G|-1$ ).

(B) Το πρόβλημα ανήκει στην κλάση  $P$ . Πράγματι, είναι γνωστό ότι το πρόβλημα εύρεσης συντομότερης διαδρομής μπορεί να λυθεί σε πολυωνυμικό χρόνο. Βρίσκουμε λοιπόν το συντομότερο μονοπάτι μεταξύ  $s$  και  $t$  και αν είναι  $< k$  τότε αποδεχόμαστε, αλλιώς απορρίπτουμε.

Ο αλγόριθμος τρέχει προφανώς σε πολυωνυμικό χρόνο ως προς  $|G|$  και συνεπώς το πρόβλημα ανήκει στην κλάση  $P$ .

(Γ)

(1) Αληθές, διότι  $PATH < k \in P \subseteq coNP$ .

(2) Αληθές, διότι το SAT είναι NP-πλήρες και  $P \subseteq NP$ .

(3) Ψευδές, διότι τότε θα ίσχυε  $P = NP$ .

2. Η TM  $M$  δεν είναι διαγνώστης. Αυτό γιατί σε είσοδο  $\beta$  και  $\beta\beta$  εγκλωβίζεται. Επίσης, με είσοδο την κενή λέξη απορρίπτεται. Όταν η είσοδος έχει τουλάχιστον 3  $\beta$  τότε σε αυτή την περίπτωση αποδέχεται. Άρα η γλώσσα της  $M$  είναι:  $L(M) = \beta\beta\beta(\beta)^*$ .

3. Θα ανάγουμε το πρόβλημα της αποδοχής στο πρόβλημα που εκφράζεται από τη γλώσσα  $K$ . Έστω  $M_K$  ο διαγνώστης για την  $K$  αφού θεωρούμε ότι είναι διαγνώσιμη. Για είσοδο  $\langle M, w \rangle$  κατασκευάζουμε μία νέα μηχανή  $M'$ :

Η  $M'$  σε είσοδο  $\langle x \rangle$ :

1. Σβήνουμε την είσοδο  $x$  και αναγράφουμε την λέξη-σταθερά  $w$ .

2. Εξομοιώνουμε την  $M$  στο  $w$

Αν η  $M$  αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το  $\Sigma^*$  και άρα ανήκει σε αυτή και η λέξη "ΧΕΙΜΩΝΑΣ". Αν η  $M$  δεν αποδέχεται το  $w$  τότε η γλώσσα της  $M'$  είναι το κενό σύνολο και άρα δεν ανήκει σε αυτή και η λέξη "ΧΕΙΜΩΝΑΣ". Αν εφαρμόσουμε την  $M_K$  στην  $M'$  τότε αυτή θα αποδέχεται ή θα απορρίπτει ακριβώς όταν η  $M$  αποδέχεται ή απορρίπτει το  $w$ . Όμως το πρόβλημα της αποδοχής είναι μη διαγνώσιμο, επομένως έχουμε άτοπο και άρα ο διαγνώστης  $M_K$  δεν μπορεί να υπάρχει. Άρα η γλώσσα  $K$  δεν είναι διαγνώσιμη.

4. Η φράση «Το πρόβλημα απόφασης  $P_2$  είναι NP-πλήρες» σημαίνει ότι υπάρχουν κάποια στιγμιότυπα του  $P_2$  που είναι υπολογιστικά δύσκολα αλλά δεν είναι απαραίτητα όλα τα στιγμιότυπα δύσκολα. Επομένως, μπορεί όλα τα στιγμιότυπα του προβλήματος απόφασης  $P_1$  να είναι εύκολα δηλαδή το  $P_1$  να είναι υπολογιστικά εύκολο πρόβλημα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το SAT που είναι υπολογιστικά δύσκολο και NP-πλήρες και το 2SAT που είναι υπολογιστικά εύκολο και ανήκει στο  $P$ . Επομένως η πρόταση δεν ισχύει.

4. Λάθος, Λάθος, Σωστό, Σωστό, Σωστό, Σωστό, Σωστό, Λάθος, Σωστό, Σωστό.